

Pilotproject 'Geïntegreerde benadering implementatie EU-duurzaamheidswetgeving'

Hoofdboodschap

Bedrijven krijgen te maken met steeds meer Europese regels over verantwoord en duurzaam ondernemen. Voorbeelden zijn de CSRD, CSDDD, Ontbossingsverordening, Anti-dwangarbeidverordening en de Verpakningsverordening. Elke wet heeft een eigen reikwijdte, structuur en regels, en het toezicht op de naleving ervan is belegd bij verschillende toezichthouders. Bovendien hebben deze wetten ketenwerking, waardoor zij in de praktijk ook indirect verplichtingen mee kunnen brengen voor toeleveranciers, afnemers en andere bedrijven in de keten. Wanneer bedrijven al deze verplichtingen apart implementeren, zorgt dat voor onnodig veel papierwerk en kosten. Dit maakt het lastiger om het doel dat aan deze wetten ten grondslag ligt - bescherming van mensenrechten, klimaat en het milieu - te behalen.

Het pilotproject Geïntegreerde implementatie van EU-duurzaamheidswetgeving laat zien dat bedrijven de verplichtingen die direct of indirect uit deze wetten voortvloeien in samenhang kunnen implementeren en hoe zij dit in de praktijk kunnen doen. De pilot laat ook zien dat een geïntegreerde benadering niet vanzelf tot stand komt: zij vraagt om rijksbrede regie, gecoördineerde ondersteuning en een geïntegreerde aanpak ook vanuit het toezicht.

Samenhang van de wetgeving

De analyse van samenhang tussen de wetten die is uitgevoerd als onderdeel van het pilotproject vormt de inhoudelijke onderbouwing van de geïntegreerde benadering. Een van de centrale bevindingen is dat de meest relevante EU-duurzaamheidswetten - de CSDDD, CSRD en de Ontbossings-, Antidwangarbeid-, Batterijen- en Conflictmineralen-Verordeningen - aanzienlijk meer gemeen hebben dan zichtbaar is in de opzet, bepalingen en definities van deze wetten, of blijkt uit de huidige beleidsvorming en informatievoorziening daarover.

Zij sluiten alle direct of indirect aan bij het OESO 6-stappenmodel voor due diligence, hebben ketenwerking en richten zich, ondanks verschillen in werkingsbereik, in de praktijk in veel gevallen op dezelfde ketens, ketenpartners en risicogebieden. Bovendien vragen al deze wetten in de praktijk van bedrijven dat zij samenwerken met hun ketenpartners en ook andere stakeholders betrekken.

Daarnaast hangen zij ook samen met andere EU-duurzaamheidswetten, zoals de Verpaknings-, Ecodesign- en Taxonomie-Verordeningen, CBAM en de Richtlijn Industriële

Emissies, omdat al deze wetten elementen bevatten die functioneel overeenkomen met één of meer stappen van het OESO 6-stappenmodel. Datzelfde geldt ook voor sectorale en nationale regelgeving buiten de duurzaamheidscontext, zoals de Algemene Levensmiddelenverordening en Arbo- en milieuwetgeving.

Onderstaande tabel laat zien in welke mate de CSRD, CSDDD en de Ontbossings-, Antidwangarbeid-, Batterijen- en Conflictmineralen-Verordeningen aansluiten op kernelementen van het OESO 6-stappenmodel, waarbij een donkerdere blauwtint duidt op een sterkere samenhang:

OESO 6-stappenmodel (due diligence)	CSRD	CSDDD	OntbossingsVo	Anti-dwang-arbeidVo	Batterijen-Vo	Conflict-min.Vo
Ketenbereik (waardeketen)						
1. Integreren						
2. Identificeren & beoordelen						
3. Stoppen, voorkomen & beperken						
4. Monitoren						
5. Communiceren						
6. Herstellen						
Samenwerken met ketenpartners						

Tegelijkertijd laat de analyse ook zien dat de wetten op bepaalde punten uiteenlopen, met name in opzet, werkingsbereik en prioriteringsvereisten, en dat dit bedrijven in de praktijk voor lastige keuzes kan stellen. Voor deze kwesties is regie vanuit het toezicht en bij de uitvoering noodzakelijk.

Wat is de geïntegreerde benadering?

Zoals de analyse van samenhang laat zien, vormt het internationaal erkende en breed toegankelijke OESO 6-stappenmodel, dat overeenkomt met elementen uit een breed spectrum aan EU-duurzaamheidswetten, een logische en bruikbare basis voor een geïntegreerde implementatie daarvan. In het pilotproject zijn de algemene principes van dit model op een rij gezet en vervolgens doorvertaald naar een 'roadmap' met concrete stappen voor de implementatie van verplichtingen uit meerdere duurzaamheidswetten tegelijk. In de roadmap wordt onder meer aandacht besteed aan:

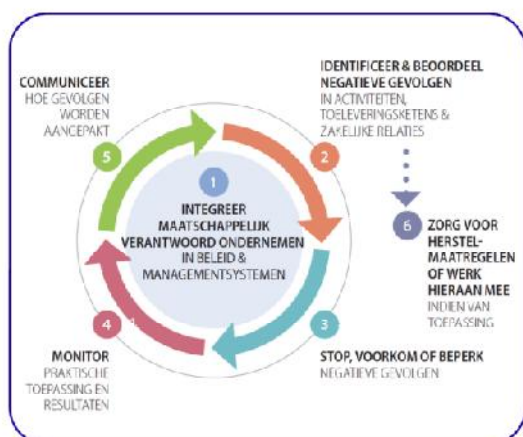
- het proactief inrichten van een aantal vaste kernelementen in lijn met de vereisten van meerdere relevante wetten,
- het inrichten van een geïntegreerde data- en communicatiestructuur, en
- hoe bedrijven kunnen omgaan met duurzaamheidsverplichtingen die in de praktijk tegengestelde dingen vragen.

Op deze manier slaat de roadmap de brug tussen juridische verplichtingen en de dagelijkse praktijk van bedrijven. Het OESO 6-stappenmodel vormt het inhoudelijke fundament van de geïntegreerde benadering; de roadmap vertaalt die systematiek naar een concrete en uitvoerbare aanpak voor de praktijk van complexe ketens en samenhangende maar op onderdelen uiteenlopende wettelijke verplichtingen.

Onderstaande figuur illustreert hoe het OESO 6-stappenmodel en de roadmap zich tot elkaar verhouden:

Roadmap: Grip op duurzaamheidswetgeving

OESO 6-stappen model geeft aan wát je moet doen.

De roadmap laat zien hoe je dit doet

Welke kansen biedt de geïntegreerde benadering?

Een geïntegreerde benadering betekent niet dat alle verschillen tussen wetten verdwijnen. Wel maakt deze het mogelijk om vanuit één gezamenlijke basis wet-specifieke eisen efficiënt te organiseren. Want door duurzaamheidswetgeving vanuit één geïntegreerde structuur te benaderen, kunnen bedrijven:

- ketendata één keer verzamelen en voor meerdere verplichtingen gebruiken;
- één geïntegreerd risicobeoordelingsproces opzetten;
- onderbouwde keuzes maken wanneer wetten verschillende prioriteiten stellen;
- rapportages en klantvereisten beter coördineren;
- voorkomen dat voor elke wet aparte systemen moeten worden ingericht;
- efficiënter inspelen op nieuwe wetgeving.

Het geïntegreerd implementeren van EU-duurzaamheidswetgeving kan op deze manier winst opleveren voor bedrijven in efficiëntie, effectiviteit en strategisch voordeel. Daarnaast is het ook voor het beleid van belang, omdat bedrijven die hun ketens in samenhang in kaart brengen verbanden zien die bij gefragmenteerde implementatie verborgen blijven. Zij zijn hierdoor beter in staat de meest ernstige negatieve impacts te identificeren en aan te pakken, wat de kans vergroot dat de achterliggende doelstellingen van de wetgeving daadwerkelijk worden gerealiseerd. Verder stelt de geïntegreerde benadering bedrijven in staat hun eigen ketens en verdienvermogen te versterken en reduceert het de ervaren regeldruk. Dit kan de implementatie bereidheid vergroten, ook bij bedrijven die nu terughoudend zijn vanwege de complexiteit en stapeling van verplichtingen.

Handelingsperspectief voor beleidsmakers

Door de implementatie van EU-duurzaamheidswetgeving geïntegreerd te benaderen, wordt de focus verlegd van compliance met de verplichtingen uit deze wetten naar het bevorderen van het gemeenschappelijke doel daarachter, en naar de kansen die deze wetgeving creëert voor bedrijven om hun bedrijfsvoering en toeleveringsketens te versterken. De pilot laat zien dat dit potentieel alleen kan worden benut als overheid,

toezichthouders en uitvoeringsorganisaties de benadering actief ondersteunen, onderling afstemmen en verder brengen.

De pilot mondt uit in acht bevindingen en aanbevelingen. De meest urgente zijn:

- het instellen van een rijksbrede taskforce integrale aanpak EU-duurzaamheidswetgeving onder leiding van het Ministerie van Buitenlandse Zaken;
- het versterken van het MVO-steunpunt van RVO als centrale regisseur voor informatievoorziening en ondersteuning;
- het bevorderen van een geïntegreerde benadering ook vanuit het toezicht door afstemming en samenwerking tussen de betrokken toezichthouders te faciliteren;
- het actief inbrengen van de geïntegreerde benadering op Europees niveau, zowel in Brussel als in samenwerking met gelijkgestemde lidstaten.

Daarnaast is verdere inhoudelijke doorontwikkeling van de benadering nodig, inclusief open source beschikbaarheid van de in dat kader ontwikkelde inzichten en instrumenten.

Den Haag, 25 juni 2026